

Παιδιά, γονείς και εκπαιδευτικοί μπροστά στην ψηφιακή πραγματικότητα

ΗΜΕΡΙΔΑ
“ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:
ΕΥΚΑΙΡΙΑ Ή ΑΠΕΙΛΗ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ;”

3 ΜΑΡΤΙΟΥ
18:00 μ.μ.

ΠΑΥΛΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Εισηγητής: Γιώργος Παπαπροδρόμου - Αντιστράτηγος ε.α.,
Πτυχιούχος Νομικής Α.Π.Θ., Δικαστικός Γραφολόγος, π. Δ/ντής Δίωξης
Ηλεκτρονικού Εγκλήματος.
“Παιδιά, γονείς και εκπαιδευτικοί μπροστά στην ψηφιακή πραγματικότητα”

Εισηγήτρια: Κλειώ Λιναράκη - Ψυχολόγος παιδιών και εφήβων
“Η σχέση παιδιών και εφήβων με το διαδίκτυο και ο ρόλος της
οικογένειας στην πρόληψη.”

Συμμετέχει η Σχολική Χορωδία της Ένωσης Γονέων Δήμου Βέροιας με την
Ελένη Αναγνώστου.

Βέροια, 03/03/2024

Εισηγητής:

Γιώργος Παπαπροδρόμου
Αντιστράτηγος ε.α. ΕΛ.ΑΣ.
Πτυχιούχος Νομικής ΑΠΘ – Δικαστικός Γραφολόγος
Πρώην Διευθυντής της Δ/σης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος

Τι παιδιά σήμερα στο διαδικτυακό περιβάλλον

Θέματα που ανακύπτουν

- **Ο** χρόνος στην οθόνη
- **Το** διαδικτυακό παιχνίδι,
- **η** συμμετοχή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης,
- **η** διαχείριση ψηφιακών συσκευών
- **η** έκθεση σε βίαιο ή ακατάλληλο περιεχόμενο
- **Και η** απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων,

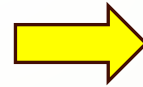

Τι κάνουμε ως γονείς

Ως γονείς

- τα φροντίζουμε,
- τα προστατεύουμε,
- τα παρέχουμε αγαθά,
- τα αγαπούμε,
- συνδεόμαστε μαζί τους και
- τα καθοδηγούμε

Αγάπη, ζεστασιά και
ασφάλεια

Τα βασικά ερωτήματα της σημερινής προσέγγισης

1. Είμαστε κοντά και δίπλα στα παιδιά μας;
2. Συζητούμε με τα παιδιά μας (και για τα θέματα της τεχνολογίας);
3. Χτίζουμε γέφυρες επικοινωνίας και διαχειριζόμαστε τυχόν εντάσεις, δείχνοντας εμπιστοσύνη και ενθάρρυνση;
4. Διακρίνουμε την ατομικότητα και μοναδικότητα τους;
5. Έχουμε μάθει να ακούμε τα παιδιά μας;
6. Διαχειριζόμαστε τα όποια λάθη με πνεύμα υπομονής;
7. Αφιερώνουμε δημιουργικό χρόνο στα παιδιά μας;

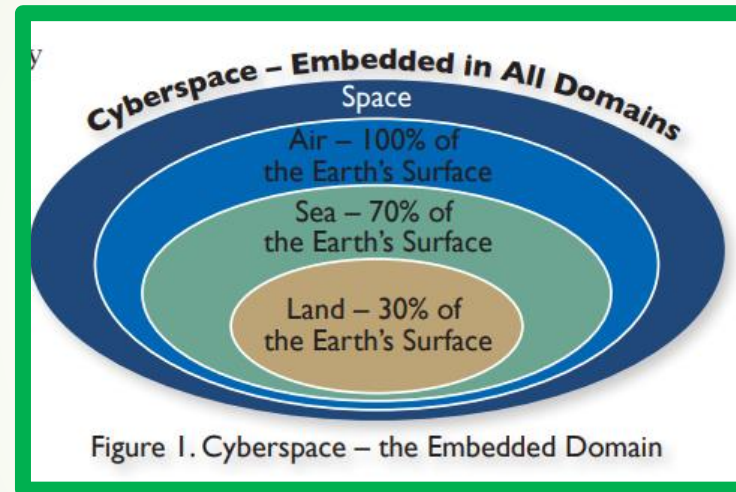

Το νέο περιβάλλον- «Κυβερνοχώρος»

«22.3 billion devices worldwide are expected to be linked to the Internet of Things by 2024»

Πηγή:

<https://www.consilium.europa.eu/el/policies/cybersecurity/>

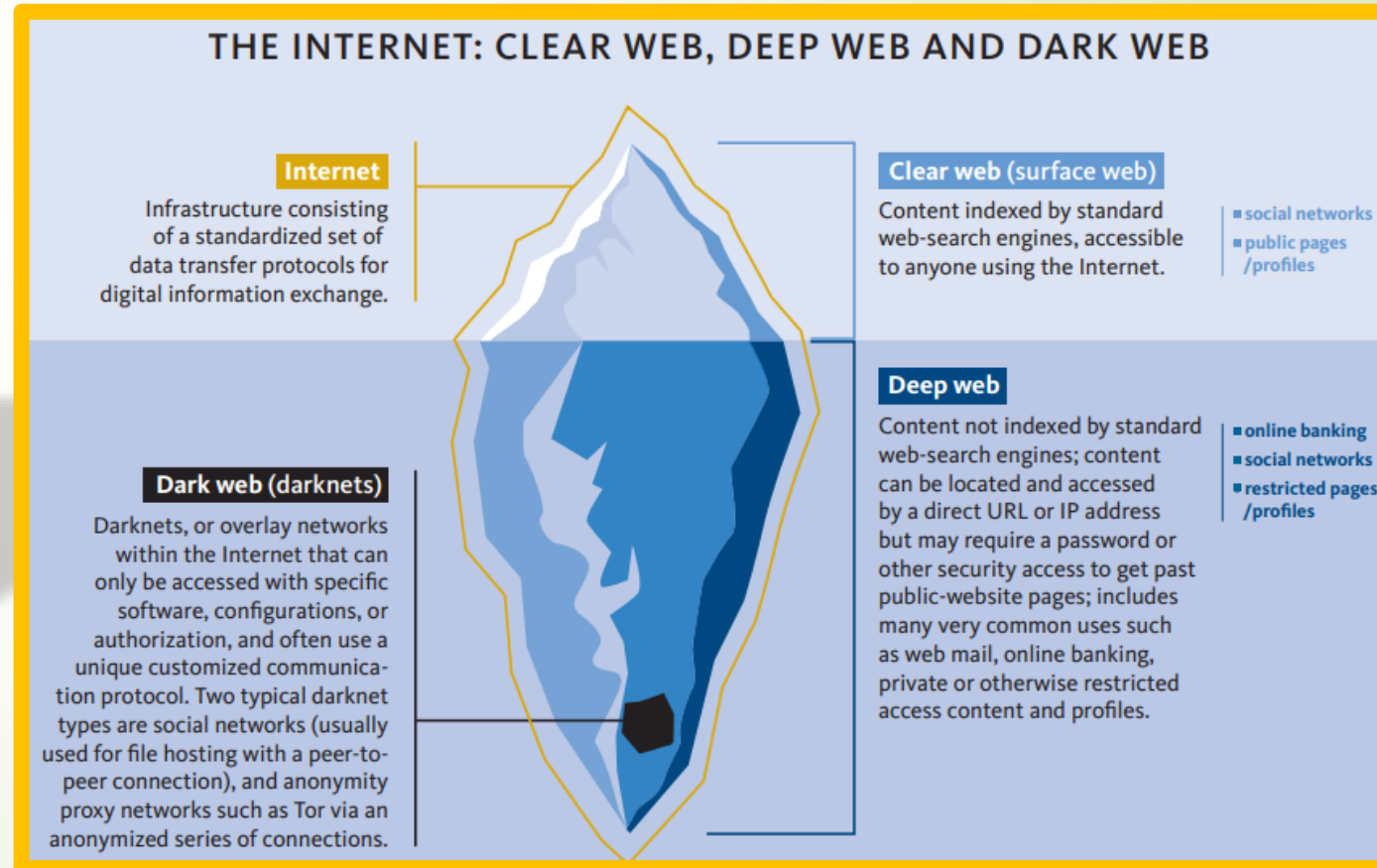
A **global domain** within the **information environment** consisting of the interdependent networks of information technology infrastructures and resident data, including the Internet, telecommunications networks, computer systems, and embedded processors and controllers .
(JP 3-12) DoD Dictionary of Military and Associated Terms 2021 p. 55

5^η διάσταση του χώρου- Ανθρωπογενές περιβάλλον -
Δισεκατομμύρια άνθρωποι και συσκευές

Η κατανόηση του κυβερνοοικοσυστήματος

Πολύπλοκο - σύνθετο περιβάλλον Με αβεβαιότητες

Πηγές:

1. <http://www.thesydneyjournalist.com/wp-content/uploads/2017/08/Dark-Web-Infographic-by-Deep-Web-Tech.jpg>
2. <https://reliefweb.int/report/world/unodc-world-drug-report-2022>
BOOKLET 2 DRUG DEMAND DRUG SUPPLY P. 57
3. <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/ddf757c8-53ea-11ec-91ac-01aa75ed71a1>

Μορφές Κυβερνοεγκλήματος και ευρύτερα ζητήματα Κυβερνοασφάλειας

Ιδιωτικότητα

ΣΕΑ

Απάτες

Κυβερνοεπιθέσεις

Κυβερνοέγκλημα

Ναρκωτικά
και
Φάρμακα

Διανοητική
Ιδιοκτησία

Διάφορα αδικήματα
Πχ διαδικτυακός
τζόγος

Fake news – Hate Speech –
Cyber-bullying

Προστασία κρίσιμων υποδομών

Το σημερινό διακύβευμα

Η Δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα

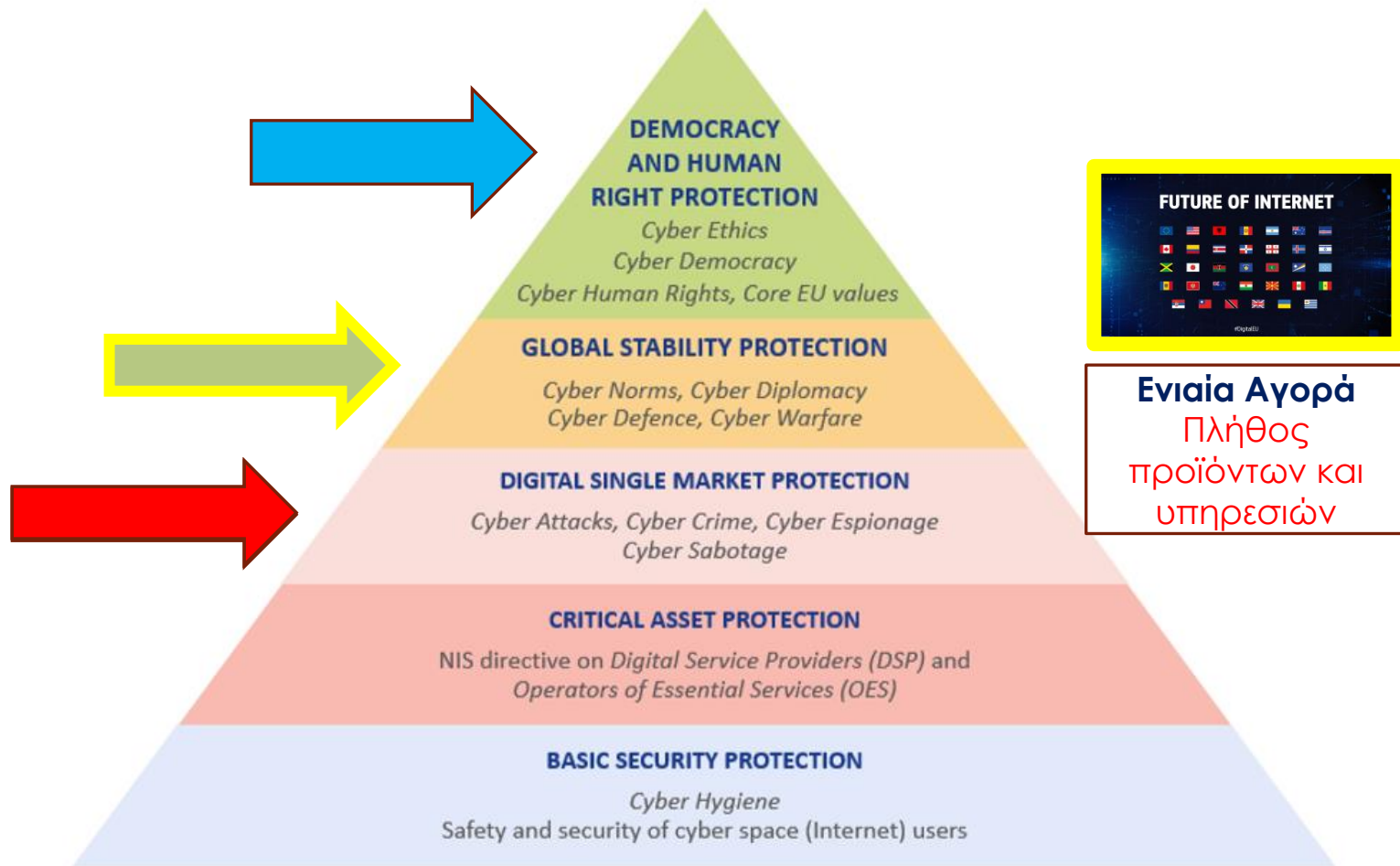
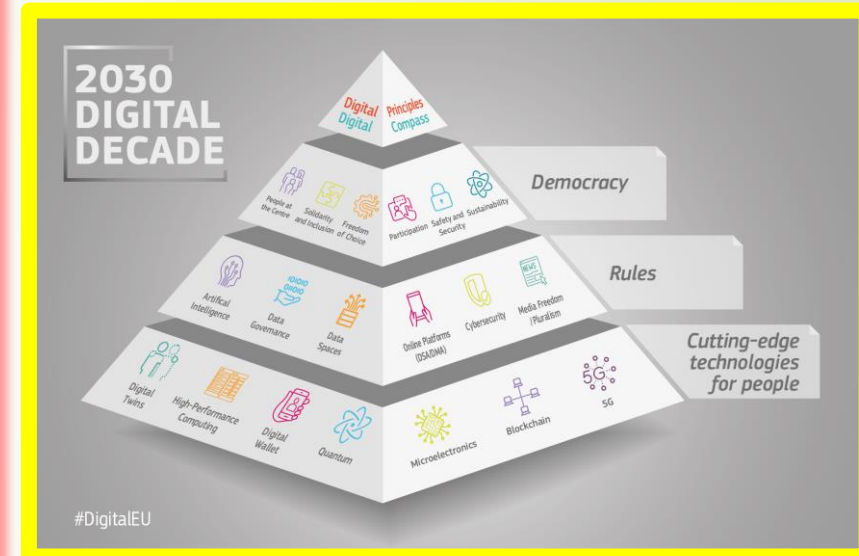

Figure 1. Layers of cybersecurity needs.

Πηγές:

- <https://www.enisa.europa.eu/publications/enisa-position-papers-and-opinions/enisa-input-to-the-css-review-b p.7>
- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/I_P_22_2695
- https://www.hybridcoe.fi/wp-content/uploads/2021/06/20210622_Hybrid_CoE_Paper_7_Geopolitics_and_strategies_in_cyberspace_WEB.pdf
- <https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/policies/europes-digital-decade>

Κοινό σημείο συνάντησης και αφετηρίας ότου

- **συνδεόμαστε**
- **εκφραζόμαστε**
- **καινοτομούμε**
- **διαμοιράζουμε**
- **επιλέγουμε**
- **εμπιστευόμαστε**

**Κριτική
σκέψη**

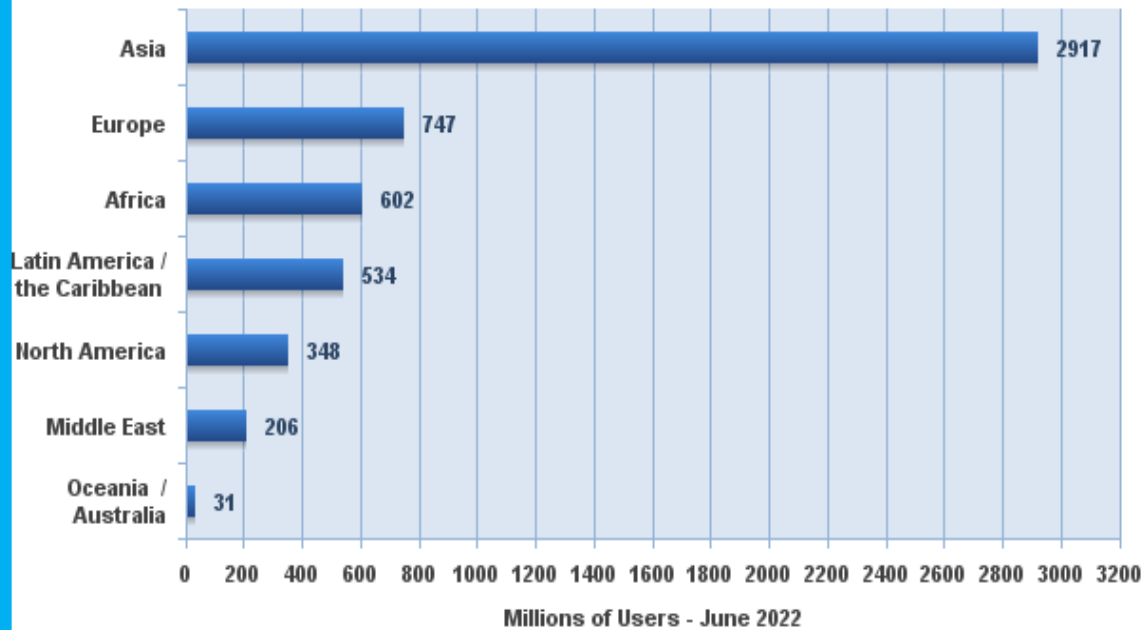

Πηγή

<https://future.internetsociety.org/2019/consolidation-in-the-internet-economy-report-p.15/>

Η Τεχνολογική **Ανισότητα** εμφανής

Internet Users in the World by Geographic Regions - 2022

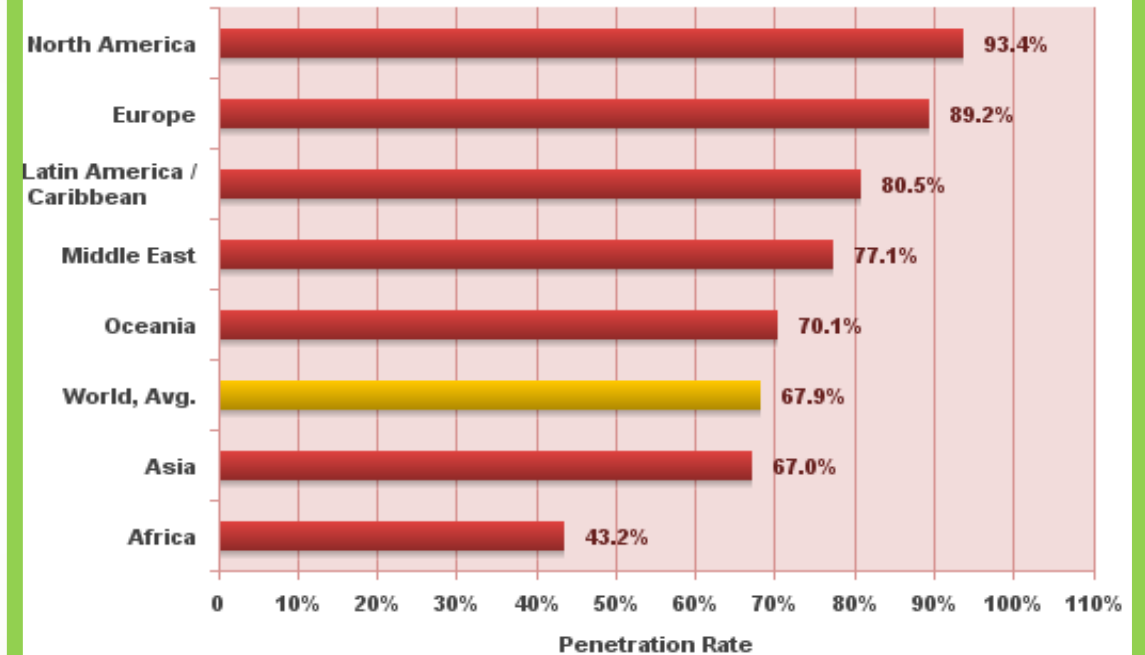

Source: Internet World Stats - www.internetworldstats.com/stats.htm

Basis: 5,385,798,406 Internet users estimated in June 30, 2022

Copyright © 2022, Miniwatts Marketing Group

Internet World Penetration Rates by Geographic Regions - 2022

Source: Internet World Stats - www.internetworldstats.com/stats.htm

Penetration Rates are based on a world population of 7,932,791,734 and 5,385,798,406 estimated Internet users in June 30, 2022.

Copyright © 2022, Miniwatts Marketing Group

Συνδεδεμένοι 67,9%
Μη Συνδεδεμένοι 32,1%

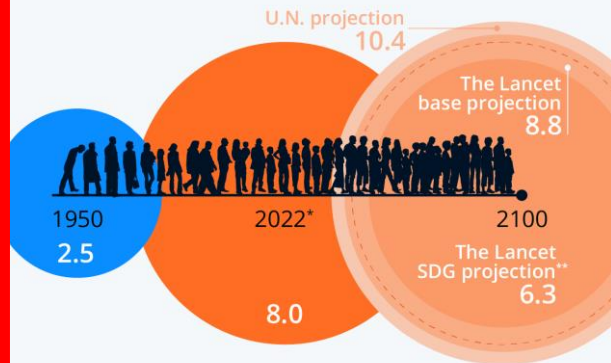
Πηγές:

1. <https://www.internetworldstats.com/stats.htm>
2. <https://www.itu.int/hub/publication/d-ind-global-01-2022/>

Παγκόσμιος πληθυσμός σε άνοδο

Population Boom and Bust?

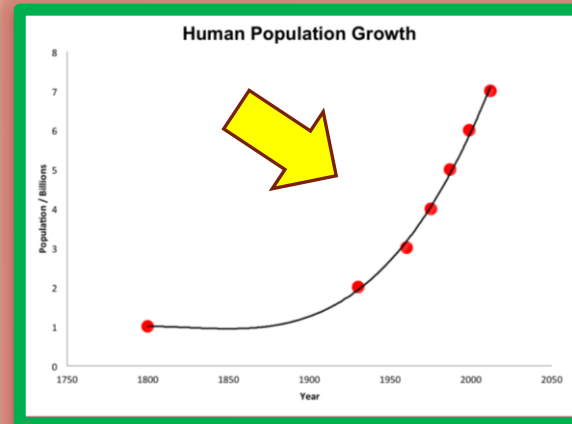
Global population (in billion people)

* as of Nov 15 ** given the attainment of developmental goals
Sources: U.N. Population Division, The Lancet

statista

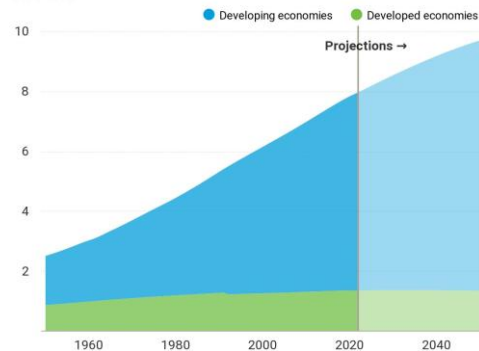
TOP 10 MOST POPULOUS COUNTRIES (July 1, 2024)

1. China	1,416,043,270	6. Nigeria	236,747,130
2. India	1,409,128,296	7. Brazil	220,051,512
3. United States	336,673,595	8. Bangladesh	168,697,184
4. Indonesia	281,562,465	9. Russia	140,820,810
5. Pakistan	252,363,571	10. Mexico	130,739,927

World population growth is mostly in developing economies

People living in developing and developed economies, billions

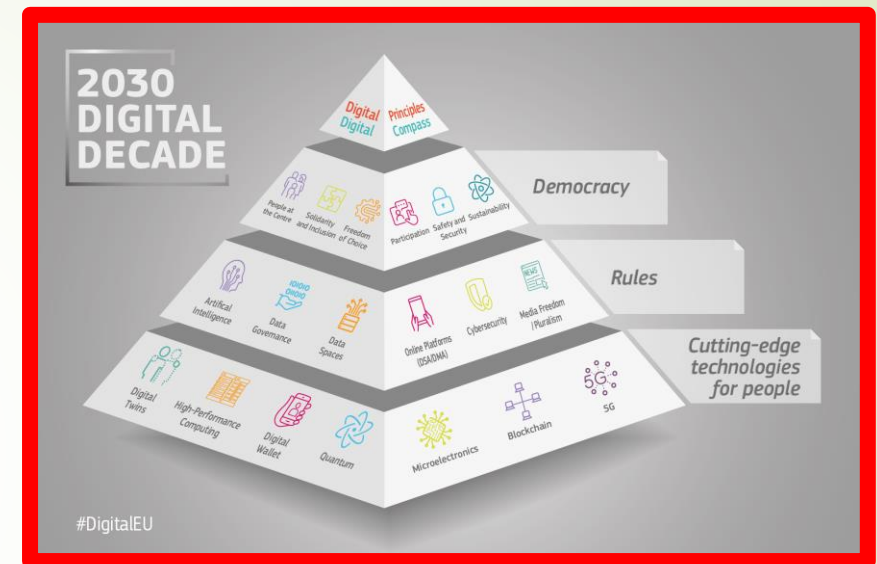
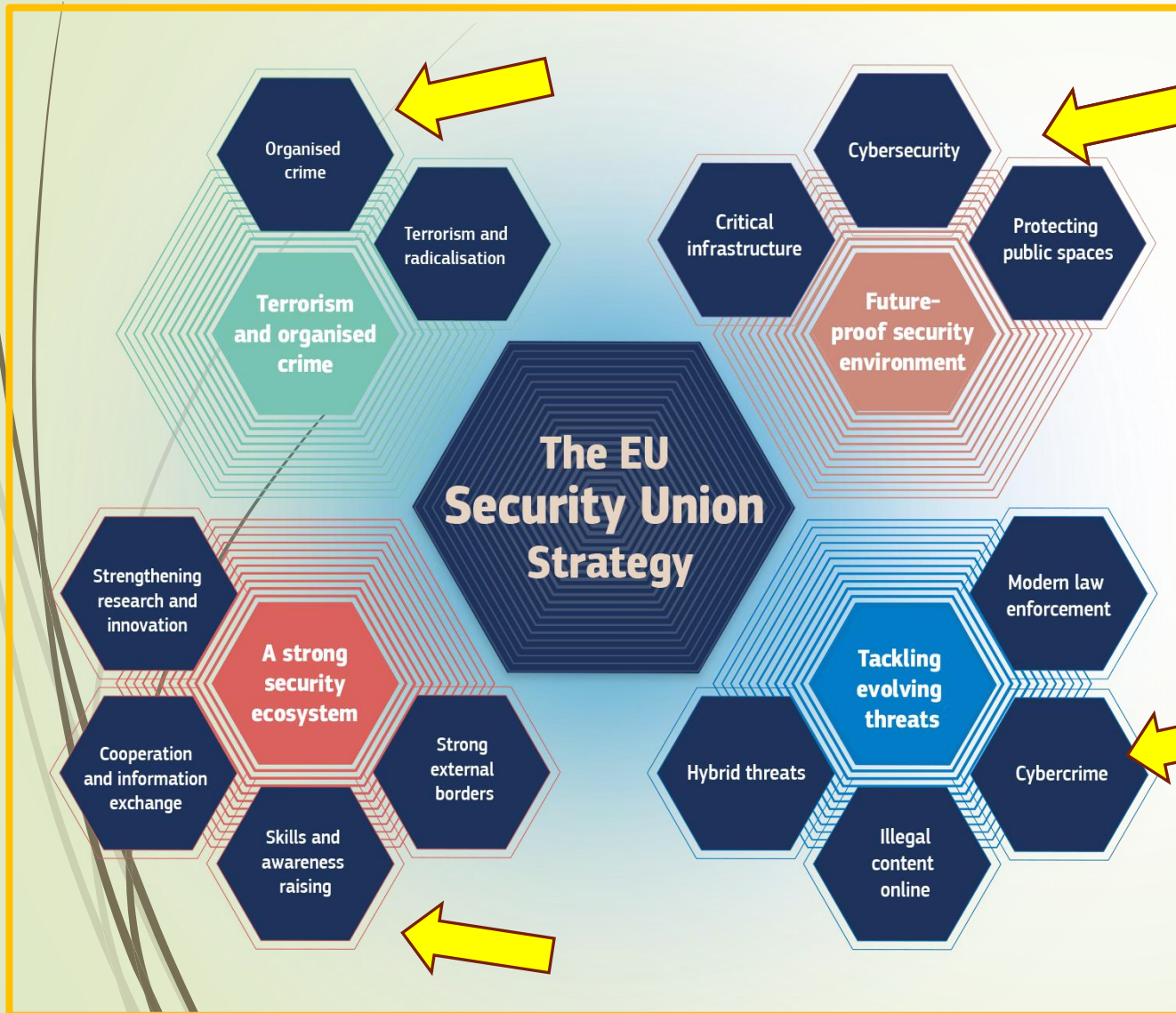
Source: UNCTADstat based on UN DESA Population Division, World Population Prospects 2022.
Note: The graph provides estimates from 1950 to 2021 and projections from 2022 to 2050 of total population

Πηγές

- <https://www.census.gov/popclock/>
- <https://www.worldometers.info/world-population/>
- <https://www.facebook.com/photo?fbid=509355941231664&set=A.298981855602408>
- <https://www.facebook.com/Statista.Inc/photos/pcb.5553912264721206/5553912154721217>

Στρατηγική Ασφάλειας στην ΕΕ

- Ένα ασφαλές για το μέλλον περιβάλλον
- Αντιμετώπιση εξελισσόμενων απειλών
- Προστασία από την τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα
- Ένα ισχυρό ευρωπαϊκό οικοσύστημα ασφάλειας

Πηγές:

1. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/european-security-union_en
2. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1379
3. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/policies/europes-digital-decade>

Το τοπίο Κυβερνοαπειλών

1. Ransomware
2. Malware
3. Social Engineering threats
4. Threats against data
5. Threats against availability: Denial of Service
6. Threats against availability: Internet threats
7. Disinformation – misinformation
8. Supply-chain attacks

Δημοσιεύθηκε 19/10/2023

Πηγές:

1. <https://www.enisa.europa.eu/publications/enisa-threat-landscape-2023>
2. <https://www.enisa.europa.eu/media/media-press-kits/logos>
3. <https://www.enisa.europa.eu/topics/threat-risk-management/threats-and-trends>
4. https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20220120STO21428/oi-megaluteres-apeiles-ston-tomea-tis-kuvernoasfaleias?fbclid=IwAR1jJnQz2hSpnHq93o9iajmHIFDgecBHcEcb-WTFojtP1kwKz_axnmMJgMs
5. <https://www.enisa.europa.eu/topics/cybersecurity-policy/data-protection/?tab=publications>
6. <https://id4d.worldbank.org/guide/cybercrime-and-cybersecurity>
7. <https://www.enisa.europa.eu/news/cybersecurity-threats-fast-forward-2030> 11/11/2022
8. <https://www.enisa.europa.eu/topics/threat-risk-management/threats-and-trends>
9. <https://id4d.worldbank.org/guide/cybercrime-and-cybersecurity>

- Η Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας της ΕΕ (2013)
- Η οδηγία NIS (2016) ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ ΜΕ ΟΔΗΓΙΑ NIS.2 2022/2555/EU (Δεκέμβριος 2022)
- N. 4577/2018 φεκ Α-199 Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2016/1148/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο ασφάλειας συστημάτων δικτύου και πληροφοριών σε ολόκληρη την Ένωση και άλλες διατάξεις.
- Η Cybersecurity Act 2019 (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2019/881)
- N. 4927/2019 φεκ Α-143 Κύρωση της Συμφωνίας Έδρας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Ασφάλειας Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA), «Ευρωπαϊκού Οργανισμού Κυβερνοασφάλειας (ENISA)».
- N. 4727/2020 ΦΕΚ Α-184 Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις Κυβερνοασφάλειας της ΕΕ
- N. 4961/2022 φεκ Α-146 Αναδυόμενες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, ενίσχυση της ψηφιακής διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις.
- N. 5002/2022 φεκ Α-228 Διαδικασία άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, κυβερνοασφάλεια και προστασία προσωπικών δεδομένων πολιτών
- N. 5086/2024 φεκ Α-23 Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας και λοιπές διατάξεις

Βασικές Υποδομές και Δίκτυα

Οδηγία NIS (2016/1148/ΕΕ)- NIS2

Ανάπτυξη στοχευμένων
προσεγγίσεων για
High Value Targets HVTs

NIS 2

Expanded scope to include more sectors and services as either essential or important entities.

PROVIDERS OF PUBLIC ELECTRONIC COMMUNICATIONS NETWORKS OR SERVICES

DIGITAL SERVICES SUCH AS SOCIAL NETWORKING SERVICES PLATFORMS AND DATA CENTRE SERVICES

WASTE WATER AND WASTE MANAGEMENT

SPACE

MANUFACTURING OF CERTAIN CRITICAL PRODUCTS (SUCH AS PHARMACEUTICALS, MEDICAL DEVICES, CHEMICALS)

POSTAL AND COURIER SERVICES

FOOD

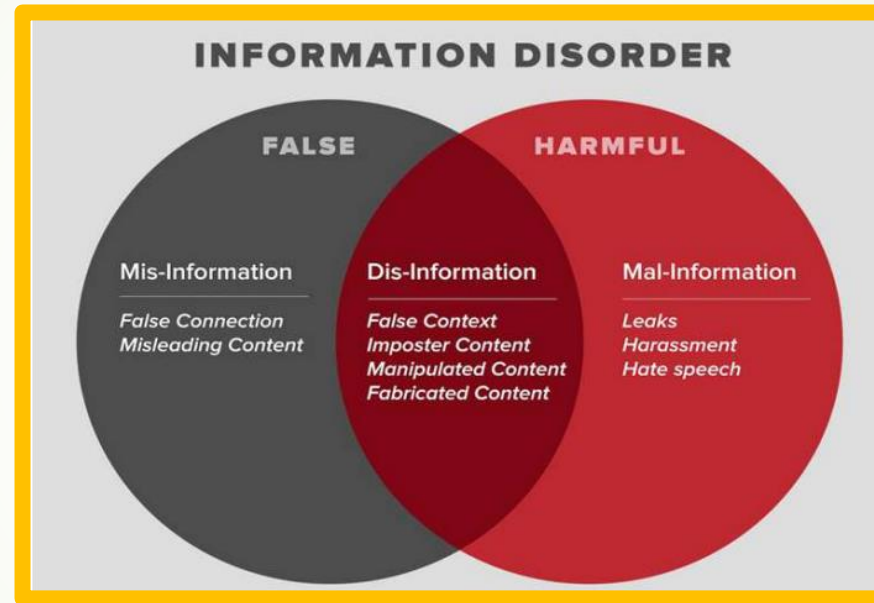
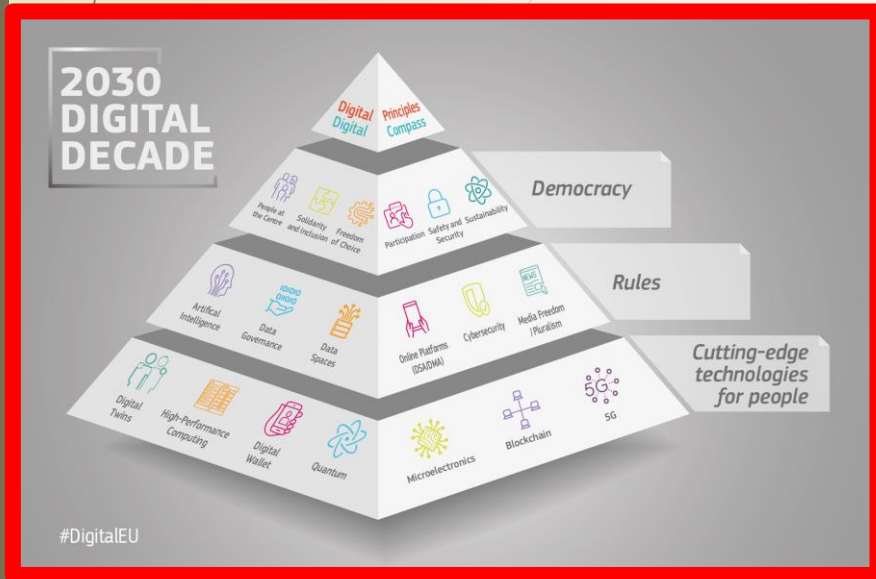
PUBLIC ADMINISTRATION

Πηγές:

1. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/revised-directive-security-network-and-information-systems-nis2>
2. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2555>
3. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/faqs/directive-measures-high-common-level-cybersecurity-across-union-nis2-directive#ecl-inpage-nis2-directive>
4. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/nis2-directive>
5. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/nis-cooperation-group>

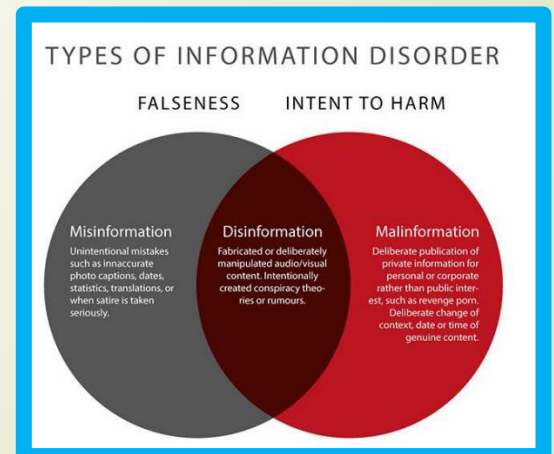

Ρητορική μίσους και Παραπληροφόρηση

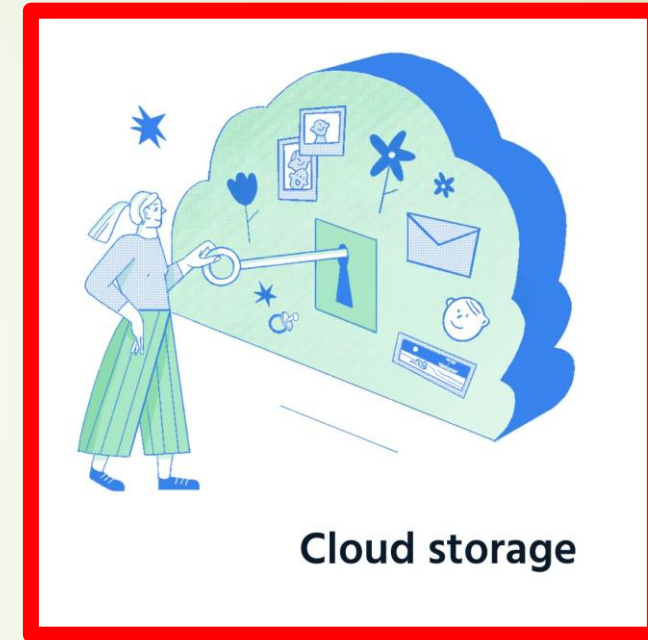

Πηγές

- <https://rm.coe.int/information-disorder-report-version-august-2018/16808c9c77> p. 5, 6, 17, 21
- https://www.hybridcoe.fi/wp-content/uploads/2021/06/20210622_Hybrid_CoE_Paper_7_Geopolitics_and_strategies_in_cyberspace_WEB.pdf
- https://ccdcoe.org/uploads/2020/12/Cyber-Threats-and-NATO-2030_Horizon-Scanning-and-Analysis.pdf p. p1, 98
- <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/online-disinformation>
- <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/code-practice-disinformation>
- <https://digital-strategy.ec.europa.eu/el/policies/europes-digital-decade>
- <https://itif.org/publications/2022/10/11/how-to-address-political-speech-on-social-media-in-the-united-states/?fbclid=IwAR3L6vNUXxnQ7n5RGhecGh9tuIMTYKGupGXm-XyhweVPsJ55rXptiPA0LbM>
- <https://www.un.org/en/hate-speech/understanding-hate-speech/what-is-hate-speech>

Προσωπικά δεδομένα (personal data) Ποιος τα κατέχει δεδομένα μας;

«Ότι είναι δικό μου»

Απάντηση μαθητή Δ' δημοτικού σε
ερώτηση του ομιλούντος
11/2/2020 σε εκδήλωση στο NOESIS

Κοινός προβληματισμός για
παιδιά, γονείς κι εκπαιδευτικούς

Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (personal data)

Τι προβλέπει η νομοθεσία της ΕΕ και τι το εσωτερικό μας δίκαιο;

«κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο (**«υποκείμενο των δεδομένων»**), το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα **μπορεί να εξακριβωθεί**, άμεσα ή έμμεσα, **ιδίως** μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, **όπως** σε όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική **ταυτότητα** του εν λόγω φυσικού προσώπου»

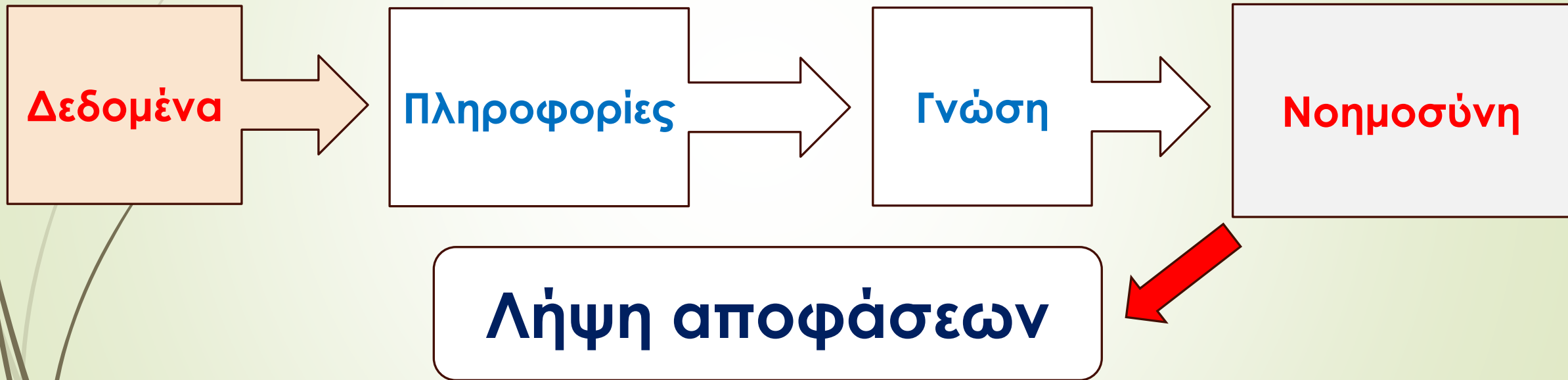
Άρθρο 4 περ. 1 του **Κανονισμού 2016/679/ΕΕ** και άρθρο 3 περ 1 **Οδηγίας 2016/680/ΕΕ** και άρθρο 43 παρ 1 περ. α του **Ν 4624/2019** (ΦΕΚ Α 137), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα

Η αξία των δεδομένων

DIKI or DIKW model

Data -Information- Knowledge -Intelligence/Wisdom

Πηγές:

1. <https://www.systems-thinking.org/dikw/dikw.htm>
2. http://ioc.unesco.org/Oceanteacher/OceanTeacher2/02_InfTchSciCmm/DIKWchain.pdf